

YMCHWIL GYMDEITHASOL RHIF: 14/2020
DYDDIAD CYHOEDDI 05/03/2020

Gwerthusiad o'r Rhaglen Trosglwyddo Gwybodaeth, Arloesedd a Gwasanaethau Cyngori

Crynodeb Gweithredol

1. Cyflwyno Cyswllt Ffermio

- 1.1 Ariennir Cyswllt Ffermio drwy Cymunedau Gwledig Llywodraeth Cymru – Rhaglen Datblygu Gwledig 2014-2020, rhaglen saith mlynedd Cronfa Amaethyddol Ewrop ar gyfer Datblygu Gwledig (EAFRD). Gyda chyllideb gwerth £27.7 miliwn dros gyfnod y rhaglen hon, nod Cyswllt Ffermio yw gwella proffidioldeb, cystadleurwydd a pherfformiad amgylcheddol busnesau fferm, coedwigaeth a bwyd, a thrywy ymestyn, hyrwyddo twf economaidd a datblygiad ardaloedd gwledig. Mae'r rhaglen yn cefnogi'r diwydiant coedwigaeth a ffermio drwy gyfnod o newid sylweddol a bydd yn cynorthwyo i gefnogi'r gwaith o symud oddi wrth ddibyniaeth ar daliadau uniongyrchol (taliadau'r Polisi Amaethyddol Cyffredin {CAP}).
- 1.2 Mae Cyswllt Ffermio yn rhaglen sydd wedi'i sefydlu'n dda yng Nghymru, a gyflwynwyd yn wreiddiol yn 2001. Cyflenwir y rhaglen bresennol (2014-2020) drwy dair 'Lot' gweithgarwch integredig: (i) rhaglen trosglwyddo gwybodaeth; (ii) rhaglen dysgu gydol oes a datblygu; a (iii) gwasanaethau cyngori. Mae'r rhain yn cynnwys ystod eang o weithgareddau sydd ar gael yn rhwydd, yn cynnwys sesiynau grŵp/cyngor, parau mentora, cyngor un i un ac ystod o offer a digwyddiadau. Bwriedir i'r ystod o gefnogaeth sydd ar gael adlewyrchu'r anghenion gwahanol sydd gan ffermwyr, eu cam mewn busnes/gyrfa, profiad o arloesedd a'r dulliau dysgu a datblygu a ffafrir ganddynt. Ei nod yw mynd i'r afael â rhwystrau i newid sy'n seiliedig ar agweddau, meithrin hyder a rhoi'r ddealltwriaeth a'r sgiliau sydd eu hangen ar ffermwyr i weithredu newid. Mae hefyd yn rhoi'r cyfle i ffermwyr wneud cynnydd drwy'r cynnig tuag at newid mwy arloesol a thrawsnewidiol wrth i hyder unigolion dyfu.

2. Y Gwerthusiad

- 2.1 Comisiynwyd SQW, gydag Arad a'n harbenigwr amaethyddol Martin Collison, i gynnal gwerthusiad o'r Rhaglen Trosglwyddo Gwybodaeth, Arloesedd a Gwasanaeth Cyngori (2014-2020), a adnabyddir fel Cyswllt Ffermio. Mae'r adroddiad hwn yn cyflwyno canfyddiadau cam cyntaf y gwerthusiad; cynhyrchir ail adroddiad gwerthuso yn ystod Gwanwyn 2020.
- 2.2 Mae tri ffocws i'r gwerthusiad: yn gyntaf, asesu effeithiolrwydd ac effeithlonrwydd gweithrediad; yn ail, casglu tystiolaeth ar natur a maint canlyniadau a gyflawnwyd hyd yma, i ba raddau y mae'r rhain yn ychwanegol (na fyddent wedi eu cyflawni fel arall) ac yn mynd i'r afael â nodau ac amcanion gwreiddiol y rhaglen; ac yn drydydd, dysgu beth sy'n gweithio (a pham) er mwyn llywio gwaith cyflenwi parhaus a chynllunio rhaglenni'r dyfodol.
- 2.3 Defnyddir dull ansoddol yn bennaf ar gyfer y gwerthusiad, yn unol â'r Fanyleb wreiddiol ar gyfer yr astudiaeth gan Lywodraeth Cymru, ac mae wedi cynnwys adolygiad o ddogfennaeth y rhaglen a dadansoddiad o ddata monitro, 18 o ymgynghoriadau manwl gyda staff llywodraethu, rheoli a chyflenwi yn Llywodraeth Cymru, Menter a Busnes (MaB) a Lantra, a thua 10 o ymgynghoriadau gyda rhanddeiliaid ehangach. Rydym hefyd wedi cynnal pedwar grŵp ffocws rhanbarthol gyda buddiolwyr a chyfres o 13 astudiaeth achos fanwl, a oedd yn cynnwys ymgynghoriadau manwl gyda staff cyflenwi a thua pum buddiolwr sy'n rhan ymhob gweithgaredd. Bydd yr astudiaethau achos yn hydredol, ac felly ailymwelir â buddiolwyr y flwyddyn nesaf er mwyn tracio eu siwrneiau parhaus drwy Cyswllt Ffermio ac a yw'r canlyniadau a ragwelwyd wedi eu gwireddu.

3. Crynodeb o'r canfyddiadau allweddol

- 3.1 Yn y paragraffau nesaf rydym yn crynhoi'r canfyddiadau allweddol o gam cyntaf y gwerthusiad yn erbyn ein cwestiynau ymchwil gwreiddiol.

Pa weithgareddau sydd wedi'u cyflawni hyd yma, o gymharu â'r disgwyliadau?

- 3.2 Ar y cyfan, mae'r rhaglen wedi perfformio'n dda o ran ymgysylltu, ac yn benodol nifer y ffermwyr sy'n gysylltiedig yn y gweithgareddau a ddarperir. Mae'r rhaglen "yn gyfarwydd", "yn un yr ymddiriedir ynddi" ac "yn un a berchir" ledled Cymru, ac mae hirhoedledd a pharhad Cyswllt Ffermio wedi bod yn bwysig yn hyn o beth. Mae cynnydd da wedi'i wneud yn erbyn ein targedau allbwn hyd yma ar draws pob un o'r tair "Lot". Aethpwyd y tu hwnt i rai targedau eisoes, yn cynnwys mentora, digwyddiadau rhwydwaith arddangos, grwpiau trafod a chymorthfeydd un i un, cyngor grŵp a chyfran meincnodi grwpiau trafod. Mae'r targedau ar gyfer ffeithlenni, erthyglau technegol a hysbysiadau'r wasg eisoes wedi eu cyrraedd gan dros ddwbl. Fodd bynnag, mae cynnydd tuag at dargedau Cyfnewidfa Rheolaeth wedi bod yn arafach.

Pa mor ddwys mae ffermwyr yn ymgysylltu â'r rhaglen ac yn gwneud cynnydd drwy'r cynnig, a beth sy'n ysgogi hyn?

- 3.3 Roedd bron i 20,000 o unigolion wedi cofrestru gyda Cyswllt Ffermio erbyn Rhagfyr 2018. Pan ysgrifennwyd yr adroddiad hwn roedd ychydig dros ddau draean (69%) o'r unigolion cofrestredig wedi ymgysylltu â'r gefnogaeth oedd ar gael. Fodd bynnag, dim ond gyda gweithgareddau o dan un "Lot" y mae mwyafrif o'r rhain wedi ymgysylltu a dim ond ychydig iawn sydd wedi ymgysylltu gyda gweithgareddau o dan bob un o'r tair "Lot". Mae adborth o'r ymgynghoriad hefyd yn awgrymu bod grŵp llai o fuddiolwyr yn ymgysylltu'n ddwys gyda nifer o agweddau o'r rhaglen ac yn gwneud cynnydd drwy'r cynnig wrth iddynt ddod yn fwy hyderus ac uchelgeisiol. Fodd bynnag, ar gyfer llawer, gall ymgysylltu â'r cynnig fod yn gymharol gul a/neu yn ysgafn. Mae hyn yn rhannol o

ganlyniad i gyfyngiadau amser ffermwyr, ond mae llywio drwy'r cynnig a gwybod lle i fynd nesaf ar ôl derbyn cefnogaeth gan un elfen o'r rhaglen fel petai'n broblem i nifer. Mae Swyddogion Datblygu wedi chwarae rhan allweddol mewn hwyluso siwrneiau rhai ffermwyr drwy Cyswllt Ffermio, ond yn aml mae hi i fyny i'r ffermwyr eu hunain lywio ac roedd llawer yn gweld hyn yn her. Mynegodd y buddiolwyr rwystredigaeth gyda diffyg un pwynt cyswllt o fewn y rhaglen ac anawsterau mewn llywio drwy'r wefan (hyd yn oed y rheini sy'n llythrennog iawn o ran TG)¹. Awgrymodd ffermwyr a rhanddeiliaid allanol bod lle i ddarparu cefnogaeth fwy "personol" a "chyfannol" drwy siwrnai'r cwsmer er mwyn integreiddio gweithgareddau Cyswllt Ffermio yn well. Yn hollbwysig, dywedodd rhai bod angen i Cyswllt Ffermio ddatblygu "*pecyn cefnogaeth gwirioneddol*" ar gyfer buddiolwyr (yn cyfuno gwybodaeth, sgiliau a buddsoddiad) er mwyn sicrhau effaith gwirioneddol a'r "newid sylweddol" sydd ei angen yn y sector.

Pa mor effeithiol ac effeithlon y mae'r rhaglen yn cael ei chyflenwi, ei rheoli a'i llywodraethu?

- 3.4 Mae Cyswllt Ffermio yn mabwysiadu dull amlweddol ar gyfer hyrwyddo, gan ddefnyddio amrywiaeth o ddeunyddiau a mecanweithiau sy'n adlewyrchu amrywiaeth y farchnad darged. Mae gan bresenoldeb cyfryngau cymdeithasol y rhaglen ddilyniant cryf ac un sy'n tyfu, ac mae hyn yn galluogi ffermwyr i gyrchu gwybodaeth/cyngor ar adeg sy'n gyfleus iddynt hwy. Teimlir bod presenoldeb Swyddogion Datblygu yn y gymuned yn hollbwysig i hwyluso mynediad at y rhaglen, ac mae ehangu'r meini prawf cymhwysedd a chyflwyno presenoldeb mewn digwyddiadau fel rhagamod ar gyfer cymorth grant wedi cynorthwyo i ehangu'r cyrhaeddiad. Mae ehangu ymgysylltiad yn parhau'n her ar gyfer y rhaglen, ond cwestiynodd rhai rhanddeiliaid allanol a buddiolwyr a ddylai hwn barhau i fod yn nod (neu a ddylai dwysau cymorth lle mae potensial ar gyfer newid gwirioneddol fod yn flaenoriaeth). Wedi dweud hynny, awgrymodd ymgynghoreion bod lle i ddefnyddio rhwydweithiau partneriaid a chyfryngwyr yn fwy effeithiol, cael gafael ar fuddiolwyr y teimlir sy'n "ddylanwadwyr allweddol" i hyrwyddo'r rhaglen, a theilwra a thargeddeu deunydd marchnata yn fwy effeithiol.
- 3.5 Asesir anghenion ffermwyr ar y dechrau mewn nifer o ffyrdd er mwyn eu cyfeirio at y gefnogaeth fwyaf priodol. Unwaith eto mae Swyddogion Datblygu yn chwarae rôl allweddol yn hyn, drwy drafodaeth anffurfiol gyda ffermwyr yn eu cymuned. Mae rhai gweithgareddau o fewn y rhaglen hefyd yn asesu angen, er bod hyn yn dueddol o fod yn canolbwyntio'n gul ar y mater penodol dan sylw. Nid yw Cynlluniau Datblygu Personol (CDP) wedi bod yn arbennig o effeithiol – yn rhy aml teimlir mai "ymarferiad ticio'r blychau" ydynt i gyrchu hyfforddiant yn hytrach nag asesiad mwy cyflawn, ac rydym wedi canfod mai anaml y bydd ffermwyr yn ailymweld â'r rhain. Dywedwyd bod y broses CDP wedi gweithio'n well lle llenwyd y ffurflen ac ailedrychwyd arni gyda chefnogaeth gan hwylusydd.
- 3.6 Ar draws y gweithgareddau Cyswllt Ffermio, mae nifer o nodweddion sydd wedi gweithio'n dda hyd yma, yn cynnwys: dulliau hunangymorth a dysgu gweithredol, gan annog buddiolwyr i hunanddiffinio nodau er mwyn sicrhau eu bod yn cyfateb yn agos i'w hanghenion a pherchnogaeth o'r broses, dysgu ymarferol ar fferm a chefnogaeth rhwng cymheiriaid, a hyblygrwydd i addasu i ffocws gweithgaredd mewn ymateb i amodau sy'n newid ac i fod yn addas i batrymau gweithio'r rheini sy'n gysylltiedig. Mae'r cyfuniad o gefnogaeth grŵp a chyngor pwrpasol/cyfrinachol un i un hefyd wedi bod yn bwysig, ynghyd â gweithgareddau sy'n mynd i'r afael â *beth* sydd angen newid a *sut* y gellir

¹ Mae'n bwysig nodi nad oes gan Cyswllt Ffermio un pwynt cyswllt yng Nghanolfan Wasanaethau Cyswllt Ffermio, ac mae system rheoli cleientiaid BAS yn caniatáu i'r rhaglen gofnodi pob ymholiad a sgwrs gyda ffermwyr er mwyn sicrhau cysondeb. Wedi dweud hynny, ni chlustrnodir un person penodol i bob ffermwr weithio ag ef/hi drwy gydol eu taith, er enghraifft, drwy ddull tebyg i reolwr cyfrif.

gwneud hyn. Mae hwyluswyr mewn gweithgareddau grŵp yn chwarae rôl allweddol mewn rhoi strwythur, momentwm a (phan fo angen) her er mwyn sicrhau bod buddiolwyr yn symud ymlaen, ochr yn ochr â mewnbwn gan gynghorwyr/siaradwyr o'r radd flaenaf yr ymddiriedir ynddynt i ddarparu ysbrydoliaeth ac arbenigedd. Darperir rhai o'r gweithgareddau mwy dwys drwy gystadleuaeth yn hytrach na mynediad agored ac, er nad yw'r dull hwn yn addas ar gyfer pob elfen o Cyswllt Ffermio, mae'n ymddangos ei fod yn sicrhau ymrwymiad cadarn a chryf i'r gefnogaeth a'r newid sy'n dilyn. Mae gweithgareddau meincnodi hefyd wedi bod yn ddefnyddiol mewn helpu ffermwyr i ddeall sut mae eu harfer yn effeithio ar eu perfformiad ariannol, sy'n ysgogwr allweddol ar gyfer newid ymddygiad. Unwaith eto, mae meincnodi fel petai'n fwyaf effeithiol pan y'i gwneir mewn trafodaeth â chymheiriaid neu hwyluswyr.

- 3.7 Gwelwyd rhai heriau o ran cyflenwi, yn cynnwys adrodd am amrywiaeth yn ansawdd a chysondeb hwyluswyr/cynghorwyr (yn arbennig mewn perthynas â chyfeirio/gofal cofleidiol), galluedd Swyddogon Datblygu, a defnydd ffenestri gwneud cais am hyfforddiant, a rheoli'r defnydd o gefnogaeth "cyfyngedig o ran amser". Awgrymodd ymgynghoreion hefyd y gallai fod cyfleoedd wedi'u colli ar gyfer ffermwyr sydd eisiau symud ymlaen, gyda gweithgareddau mwy ysbrydoledig a datblygedig a llwybrau clir ar gyfer y ffermwyr mwyaf blaengar.
- 3.8 Amlygwyd cyllid fel bwch allweddol yn y cynnig Cyswllt Ffermio presennol ac, fel y trafodir isod, nodwyd bod diffyg cyfalaf yn un o'r rhwystrau mwyaf pwysig i weithredu. Yn benodol, dywedodd rhai ymgynghoreion y byddai cronfa hyblyg a hygyrch i ffermwyr profi a rhoi syniadau newydd/arloesol ar waith yn helpu i hwyluso newid mwy sylweddol yn y sector². Er bod y Grant Busnes i Ffermydd³ newydd yn ddefnyddiol, mynegodd ymgynghoreion bryderon ynglŷn â maint, amseru a ffocws y cyllid sydd ar gael drwy'r mecanwaith hwn.
- 3.9 Mae hefyd beth pryder bod Cyswllt Ffermio yn cael ei "gymryd yn ganiataol" gan lawer yn y sector, gyda'r nifer sy'n manteisio yn cael eu hysgogi gan bresenoldeb cefnogaeth am ddim yn hytrach na gwir angen/cymhellant i newid (ac o ganlyniad mae rhai'n dweud bod hyn yn lleihau effaith y rhaglen). Hefyd, mae tystiolaeth i awgrymu y byddai lleiafrif o fuddiolwyr wedi talu'n breifat am gyngor neu hyfforddiant, ond iddynt gael eu hailgyfeirio at gefnogaeth am ddim/cymorthdaledig, yn arbennig pan fo newid rheoleiddiol ar y gorwel. Daethom hefyd o hyd i enghreifftiau lle mae Cyswllt Ffermio wedi annog ffermwyr i baratoi ar gyfer y newidiadau hyn yn gyflymach nag y byddent wedi gwneud fel arall (gweler y canfyddiadau ar ychwaneged isod).
- 3.10 O ran rheoli, mae'r trefniadau sydd ar waith fel petaent yn gweithio'n effeithiol. Rheolir y gwaith cyflenwi o ddydd i ddydd gan MaB a Lantra mewn cysylltiad agos â Llywodraeth Cymru. Mae MaB a Lantra yn rhoi pwyslais cryf ar adborth a gwelliant parhaus er mwyn i Cyswllt Ffermio fod mor effeithiol â phosibl mewn amser real. Fodd bynnag, roedd diffyg her strategol ac allanol, a arweinir gan y diwydiant a mewnbwn i gynllunio a chyflenwi Cyswllt Ffermio yn bryder a rannwyd gan nifer o ymgynghoreion, yn arbennig o gofio pa mor gyflym y mae angen i'r sector newid.

² Sylwer, mae Partneriaeth Arloesi Ewrop (EIP-Agri) ar gael i grwpiau o ffermwyr i brofi a rhoi syniadau newydd/arloesol ar waith fel rhan o brosiect ar y cyd.

³ Sylwer, mae hwn yn wahanol i raglen Cyswllt Ffermio.

I ba raddau y mae newidiadau a roddir ar waith ar ffermydd yn arwain at y canlyniadau a'r effeithiau a fwriadwyd?

- 3.11 Ar y cyfan mae Cyswllt Ffermio yn chwarae rhan hollbwysig mewn creu'r "sylfeini ar gyfer newid", gydag effaith sylweddol ar ganlyniadau personol - megis newid cyfeiriad meddwl, agweddau, hyder ac uchelgais - sy'n amlwg ar draws llawer o'r gweithgareddau yr edrychwyd arnynt mewn manylder ar gyfer y gwerthusiad hwn. Mae Cyswllt Ffermio hefyd yn cael effaith (a gydnabyddir ond yn aml a dan-werthfawrogir) ar iechyd meddwl ffermwyr, drwy gynorthwyo i ganfod atebion clir a fforddiadwy i faterion sydd wedi achosi straen a phryder sylweddol.
- 3.12 O ran gweithredu, ar gyfer nifer o ffermwyr mae'r gefnogaeth yn arwain at newidiadau ar raddfa fach, cynyddraddol dros gyfnod o amser, yn aml drwy gyflwyno dulliau mwy proffesiynol ar gyfer rheoli busnes a gwelliannau iechyd ac amgylcheddol. Mae'r dull cynyddraddol hwn yn adlewyrchu'r ffaith bod nifer o fusnesau bach iawn wedi'u llesteirio gan alluedd ac adnoddau, felly mae angen i newidiadau fod yn fforddiadwy ac yn hawdd eu rheoli. Gall hefyd adlewyrchu'r modd y mae ymgysylltu â Cyswllt Ffermio (a llywio drwy'r cynnig) ac mae diffiniad nodau o fewn nifer o weithgareddau yn cael eu harwain gan ffermwyr. Gwnaethom ganfod fod yn enillion bach hyn ar draws llawer o agweddau o'r busnes, yn gyfanredol, yn gynorthwyo i greu mentrau mwy hyfyw a chynaliadwy yn y tymor hwy. Hefyd, ar gyfer rhai o'r rheini sy'n gysylltiedig, mae Cyswllt Ffermio wedi cael effaith fwy trawsnewidiol ar y busnes, drwy leihau costau'n sylweddol, arallgyfeirio a mentrau busnes newydd.
- 3.13 Ar y cyfan, mae'n ymddangos bod Cyswllt Ffermio yn rhoi canlyniadau na fyddent wedi cael eu cyflawni o gwbl, y byddent wedi cymryd mwy o amser, wedi bod yn is o ran ansawdd neu'n llai cynaliadwy, heb y rhaglen. Pan oedd buddiolwyr yn ymgysylltu mewn mwy nag un elfen o'r cynnig, yn aml cyfuniad o gefnogaeth ategol gan wahanol rannau o Cyswllt Ffermio a wnaeth y gwahaniaeth gwirioneddol i berfformiad busnes, gan ailbwysleisio pwysigrwydd cael cynnig eang a gallu llywio drwyddo.

Beth yw'r gwersi allweddol i hysbysu cyflenwi parhaus a chynllunio ymyriadau yn y dyfodol?

- 3.14 Roedd consensws ymhlith y gwahanol randdeiliaid a buddiolwyr yr ymgynghorwyd â hwy y bydd cefnogaeth i gynorthwyo'r sector ffermio i addasu a pharhau'n gystadleuol yn dod yn fwyfwy pwysig yn y dyfodol agos a thu hwnt, a bod y rhaglen bresennol yn rhoi llwyfan cryf, ac yn un a werthfawrogir yn eang, ar gyfer hyn. Mae canfyddiadau'r gwerthusiad hwn, fodd bynnag, yn codi rhai cwestiynau y credwn ni y dylai Llywodraeth Cymru a phartneriaid eu hystyried wrth gynllunio rhaglenni yn y dyfodol.
- Yn gyntaf, mae lle - a galw amlwg gan rai ffermwyr - i gyflwyno syniadau mwy ysbrydoledig a heriau allanol i'r rhaglen er mwyn ysgogi ffyrdd newydd o weithio. Mae hyn yn codi'r cwestiwn strategol ynglŷn â'r cydbwysedd rhwng datblygiad gwybodaeth rhwng cymheiriaid, a arweinir gan fuddiolwyr ac a arweinir yn allanol wrth gynllunio a chyflenwi'r math hon o raglen.
 - Yn ail, mae mewnbwn strategol gan y diwydiant i gynllunio a chyflenwi yn hanfodol, yn cynnwys gweithio'n agos, yn ffurfiol ac yn rheolaidd gyda phartneriaid allweddol yn y broses. Yn gysylltiedig â hyn, mae lle i gryfhau gweithio mewn partneriaeth er mwyn gwneud gwell defnydd o rwydweithiau partneriaeth i godi ymwybyddiaeth/gwella cyrhaeddiad y cynnig, lledaenu gwybodaeth ymhellach, sicrhau negeseuon cyson, a galluogi cyfeirio mwy effeithiol. O gofio'r galw, a'r newidiadau sy'n debygol mewn cyfnod o ansicrwydd economaidd a sefydliadol, gallai Llywodraeth Cymru ystyried gwahodd partneriaid allweddol (er enghraifft, y rheini a fyddai wedi bod yn gysylltiedig yn y Bwrdd

Cynghori Diwydiannol) i ymuno â'r SAB⁴, rhoi llais a dylanwad i bartneriaid, ond hefyd sicrhau bod mewnwelediad mwyaf cyfoes gan ddiwydiant yn siapio'r cynnig.

- Yn drydydd, gyda chyfyngiad o ran adnoddau, mae cwestiwn strategol ynglŷn ag a ddylai pwylais gael ei roi yn y dyfodol ar gefnogaeth fanwl wedi'i chanolbwyntio yn hytrach na swm/cyrhaeddiad. Er bod y rhesymeg yn parhau'n gryf i godi ymwybyddiaeth/rhannu gwybodaeth gyda'r gymuned ffermio yn gyfan, mae tystiolaeth gynyddol i awgrymu y gallai cynnig mwy dwys, wedi'i bersonoleiddio ac integredig ar gyfer y rheini sydd â'r potensial mwyaf/â'r angen mwyaf/mwyaf parod i newid arwain at fwy o effaith yn gyffredinol. Bydd hyn yn amlwg yn golygu goblygiadau ar adnoddau.
- Yn bedwerydd, mae'r llwybrau i gael effaith ar y gymuned ehangach (y tu hwnt i'r rheini a gefnogir yn uniongyrchol gan y rhaglen) yn dueddol o ganolbwyntio ar weithgarwch marchnata gan MaB/Lantra a deunyddiau ysgrifenedig ar y wefan. Anaml y bydd y cyfrifoldeb am ledaenu gan y buddiolwyr eu hunain wedi'i gynnwys yn y gweithgareddau, er y dywedir yn aml mai rhannu gwybodaeth ar lafar neu rhwng un cymheiriad a'r llall yw un o'r mecanweithiau mwyaf effeithiol ar gyfer y sector hwn. Gallai fod lle fodd bynnag i'w gwneud hi'n ofynnol i ffermwyr sy'n derbyn cefnogaeth fwy dwys gynorthwyo i ledaenu'r hyn y maent wedi'i ddysgu i ffermwyr eraill. I bob diben, byddai'r rhaglen yn ymrwymo i oferu fel rhan o'r cynnig.

3.15 Archwilir y materion hyn ymhellach yng ngham nesaf y gwerthusiad, yn ogystal â mwy o bwyslais ar ganlyniadau ac effeithiau wrth i'r rhaglen hon dynnu at ei therfyn.

⁴ Cywir ar adeg yr ymchwil. Fodd bynnag, ers hynny gwahoddwyd partneriaid.

Awduron yr Adroddiad:

SQW

Adroddiad ymchwil llawn - dyfyniad: Pates, R; Hindle, R; 2020. Gwerthusiad o'r Rhaglen Trosglwyddo Gwybodaeth, Arloesedd a Gwasanaethau. Caerdydd: Llywodraeth Cymru, GSR adroddiad rhif 14/2020

Ar gael yn: <https://llyw.cymru/gwerthusiad-or-rhaglen-trosglwyddo-gwybodaeth-arloesi-gwasanaethau-cynghori>

Mae'r safbwyntiau a fynegwyd yn yr adroddiad hwn yn perthyn i'r ymchwilwyr ac nid o reidrwydd Llywodraeth Cymru

I gael rhagor o wybodaeth, cysylltwch â:

Tom Cartwright
Yr Is-adran Ymchwil Gymdeithasol a Gwybodaeth
Gwasanaethau Gwybodaeth a Dadansoddi
Llywodraeth Cymru, Parc Cathays
Caerdydd, CF10 3NQ

E-bost: Tom.cartwright@llyw.cymru

OGL © Hawlfraint y Goron ISBN digidol 978-1-80038-269-5